

C-2. Misiologie

Nelze vytrvat v horlivé evangelizaci bez osobně zakoušeného přesvědčení, že poznat Ježíše a nepoznat Jej není totéž, že není totéž jít s Ním a tápat, není totéž moci Mu naslouchat nebo Jeho Slovo neznat, není totéž mít možnost rozjímat o Něm, adorat, spočinout v Něm, anebo tuto možnost nemít. Není totéž usilovat o vytváření světa s Jeho evangeliem či jenom s vlastním rozumem. Dobře víme, že život s Ježíšem je plnější a s Ním lze snadněji nalézt smysl každé věci. Proto evangelizujeme. Pravý misionář nikdy nepřestává být učedníkem a ví, že Ježíš jde s ním, mluví s ním, dýchá s ním, pracuje s ním. Vnímá živého Ježíše vedle sebe uprostřed misionářského nasazení. (Evangelii Gaudium, 266)

A. Misie

Tento pojem vychází z pojmu *missione*, etymologicky odvozeného z latinského *mittere*:

1. pozvání/vyslání autoritou jedné nebo více osob na určité místo,
2. určitý úkol, který vysílající vysílanému svěřuje.

Pokus o definici misiologie

= teologická disciplína, která se vědeckým způsobem zabývá misijním posláním církve.

Stručný pohled do dějin misiologie

- rozvoj misí v 16. století spojen se zámořskými objevy,
- protestantskými teology v druhé polovině 19. století,
- katolická misiologie vzniká jako reakce na protestantskou,
- vznik časopisu: „Zeitschrift für Missionswissenschaft“, od roku 1911 pod vedením Josefa Schmidlina,
- 1914 založena v Münsteru první katedra katolické misiologie,
- P. Josef Schmidlin, P. Robert Streit,
- první manuály misiologie obsahovaly: dějiny misí, geografie misí, etnologii, právní a kanonické otázky, dějiny náboženství...

B. Misijní poslání církve

1. Biblické zakotvení misijního poslání: Ježíšův misijní příkaz

- zvláštní charakteristický akcent

a) Marek: kerygma „Hlásejte evangelium“ (Mk 16,15)

„A řekl jim: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu stvoření.“ Cílem je přivést čtenáře k opakování Petrova vyznání: „Ty jsi Mesiáš“ (Mk 8,29) a k prohlášení římského setníka pod křížem „Tento člověk byl opravdu syn Boží“ (Mk 15,30).

b) Matouš: založení církve a její učení (Mt 28,19-20)

„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“

c) Lukáš: svědectví (Lk 24,47-48)

„V jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem. Vy jste toho svědky.“ Obrácení k lásce a k Božímu milosrdenství, k prožití naprostého osvobození.

d) Jan: příkaz, který znamená poslání (Jan 20,21)

„Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.“ Jako jediný mluví o příkazu.

- společné body:

a) Univerzální dimenze úkolu přeneseného na apoštoly („všechny národy“ – Mt 28,19, „celý svět, všechno tvorstvo“ – Mk 16,15).

b) Ujištění, které jim dal Pán, že při tomto úkolu nezůstanou osamoceni („Učedníci pak vyšli a všude kázali. Pán působil s nimi“ – Mk 16,20).

- shrnutí:

a) Rozdíly, v nichž se zrcadlí různé zkušenosti a situace v prvních křesťanských obcích - třeba dbát na různá misionářská charizmata a na různé místní podmínky i mezilidské vztahy.

b) Poslání učedníků je spolupráce s Kristem na jeho poslání.

Poslání se tedy nezakládá na lidské schopnosti, ale na moci zmrtvýchvstalého Pána.

2. Teologické zakotvení misijního poslání

- Redemptoris Missio: encyklika o stálé platnosti misijního poslání, pozitivní hodnocení jeden z hlavních přínosů II. vatikánského koncilu.
- Misie mají pouze jeden cíl, totiž sloužit člověku tím, že mu zjeví lásku Boží, která se ukázala v Ježíši Kristu (RMi2).

a) Pramen či zrod misijního poslání církve: Trojice.

Bůh Otec je zdroj lásky, z kterého vyrůstá plán spásy. Osoba Ježíše Krista je ojedinělým a definitivním zjevením tohoto plánu. To umožňuje Duch svatý.

b) Hybná síla misijního poslání je Láska.

Láska je a zůstává hybnou silou misíí a tudíž ona je ta „láska, která rozhoduje o tom, co se má dělat nebo nedělat, měnit nebo neměnit. Je vůdčím principem, z něhož má všechno vycházet, a cílem, k němuž má všechno směřovat.“

c) Všeobecnost misijního poslání, úkol každého křesťana.

Nikdo, kdo věří v Krista, se nemůže vyhnout této nejvyšší povinnosti hlásat Krista všem národům.

d) Obsahem evangelijní zvěsti je přítomnost Božího království.

Ježíš z Nazareta naplňuje Boží plán. Jakmile při křtu přijal Ducha svatého, oznamuje své mesiášské poslání: prochází Galilejí, hlásá Boží evangelium a říká: Naplnil se čas a přiblížilo se Boží království. Obráťte se a věřte evangeliu!

e) Duch svatý a jeho přítomnost a ve světě.

Rozsáhlá přítomnost a působení Ducha jsou neomezené prostorem a časem. Přítomnost a působení Ducha se dotýká také společnosti a dějin, národů, kultur a náboženství.

3. Druhý vatikánský koncil

Velmi zjednodušený nástin vývoje misijního modelu před a po II. vatikánském koncilu.

a) Předkoncilní model

- Misiologie - věda o misiích.
- Misie: jedna ze součástí poslání církve, jedna z činností církve zprostředkovávaná misionáři.
- Předpoklad teritoriálního rozdělení: území křesťanská a ta, která je třeba evangelizovat.
- Zrod či pramen misijního poslání: Kristův příkaz.

- Cíl: obrácení a křest (přesvědčení, že mimo církev není spásy), ustanovení církevní hierarchie v misijních oblastech.
- Metoda: převážně hlásání evangelia a katecheze.
- Vztah k jiným kulturám a náboženstvím: většinou negativní, často až destruktivní.

b) Pokoncilní vývoj misijního modelu

- Misiologie – věda o misijním poslání církve.
- Předpoklad teologického zakotvení misijního poslání (Trojice), misie na pěti kontinentech, existence jediné misie v odlišných formách závislejích na kontextu. Duch svatý je přítomen v misionáři a v každém člověku, se kterým se setkává, ale i v národech, v kulturách a odlišných náboženstvích (Duch vane, kam chce).
- Zrod či pramen misijního poslání: nekonečná láska Boha Otce a jeho plán spásy nabídnutý každému člověku.
- Cíl: zjevování Božího láskyplného plánu a jeho naplňování ve světě, rozšiřování Božího království.
- Charakteristika: všeobecné misijní poslání každého křesťana, které nevylučuje existenci zvláštního misijního poslání některých.
- Metoda: svědectví života, hlásání evangelia, přetváření světa (kultur, sociálních zřízení...) tzv. zevnitř, podle evangelijních hodnot.
- Vztah k jiným náboženstvím: úcta a respekt, rozpoznávání Božího ducha v dobru a v pravdě, očišťování od nepravd a zla.

4. Některé misijní aspekty v encyklice *Deus caritas est*

(Benedikt XVI)

a) Jádro křesťanské víry – Bůh je láska

Uvěřili jsme v Boží lásku. Na počátku křesťanského života není určité etické rozhodnutí nebo nějaká velká idea, nýbrž setkání s událostí, s Osobou, která otevírá před životem nový obzor a dává mu rozhodující zaměření.

b) Ježíš Kristus je vtělená Boží láska

Láska v nejradikálnější podobě: Ježíš se svou smrtí na kříži daruje, aby znovu pozvedl člověka a zachránil ho.

c) Eucharistie má sociální charakter

Láska k Bohu a láska k bližnímu jsou neoddělitelné, jsou jediným příkazáním. Jedině má ochota vycházet vstříc bližnímu a projevovat mu lásku mne činí vnímavým také vůči Bohu. Jedině služba bližnímu otevírá mé oči vůči tomu, co Bůh koná pro mne, i vůči tomu, jak mne Bůh miluje.

5. Základní charakteristiky misionářské spirituality

- a) otevřenost a poddajnost vůči Duchu Sv.
- b) připodobňování se Kristu
- c) bratr/sestra všech
- d) být znamením Boží (bezpodmínečné) lásky ve světě

Univerzální povolání ke svatosti je úzce spojeno s univerzálním povoláním k misijní činnosti: každý věřící je povolán ke svatosti a k misiím.

Poselství papeže Františka k Misijní neděli 2014

Drazí bratři a sestry!

Ještě i dnes je mnoho lidí, kteří neznají Ježíše Krista. Misie *ad gentes*, k níž jsou povoláni všichni členové církve, zůstává velmi naléhavá, neboť církev je misijní svou podstatou: zrodila se, aby „vycházela na cestu“. Světový den misí poskytuje věřícím z různých kontinentů výsadní příležitost, aby se modlili a konkrétními skutky vyjadřovali svou solidaritu s podporou mladým církvím na misijních územích. Jedná se o oslavu plnou milosti a radosti: milosti proto, že Duch Svatý, jehož poslal Otec, poskytuje moudrost a sílu těm, kdo jsou vnímaví vůči jeho působení; a radosti proto, že Ježíš Kristus, Otcův Syn, poslaný pro evangelizaci světa, podporuje a provází naše misijní dílo. Chtěl bych předložit biblický obraz z Lukášova evangelia (srov. 10, 21-23), který znázorňuje právě radost Ježíše i jeho učedníků vyslaných na misi.

1. Evangelista vypravuje, že Pán vyslal ve dvojicích dvaasedmdesát učedníků do měst a vesnic, aby hlásali, že Boží království se přiblížilo a připravovali lidi na setkání s Ježíšem. Když učedníci splnili své misijní poslání, vrátili se plní radosti; radost je převládajícím tématem této první nezapomenutelné misionářské zkušenosti. Božský Mistr jim řekl: „Radujte se ani ne tak z toho, že se vám podrobují duchové, spíše se radujte, že vaše jména jsou zapsána v nebi. V té chvíli zajásal v Duchu Svatém a řekl: ‚Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, ... Když byli sami, obrátil se ke svým učedníkům s těmito slovy: ‚Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte‘“ (Lk 10, 20-21.23).

Lukáš představuje tři obrazy. Ježíš nejprve hovořil s učedníky, poté se obrátil na Otce a pak znovu hovoří s nimi. Ježíš chce učedníkům umožnit účast na své radosti, jež je odlišná od té, jakou zakusili oni, a převyšuje ji.

2. Učedníci byli plní radosti a nadšení z toho, že mohli osvobodovat lidi od démonů. Ježíš je však napomíná, aby se neradovali ani tak z moci, které se jim dostalo, jako spíše z přijaté lásky: „že vaše jména jsou zapsána v nebi“ (Lk 10, 20). Byla jim totiž darována zkušenost Boží lásky a také možnost se o ni podělit. A tato zkušenost učedníků je pro Ježíšovo srdce důvodem radostné vděčnosti. Toto potěšení zachytil Lukáš v perspektivě trojičního společenství: „Ježíš zajásal v Duchu Svatém“, obrátil se k Otci a vzdal mu chválu. Tento okamžik intimní radosti tryská z hluboké lásky Ježíše jako Syna k jeho Otci, Pánu nebe a země, který ukryl tyto věci před moudrými a chytrými, ale odhalil je malíčkým (srov. Lk 10, 21). Bůh ukrývá a odhaluje a v této modlitbě chvály vyniká především to, že odhaluje. Co Bůh odhalil a ukryl? Tajemství svého království, ustanovení Božího panství v Ježíšovi a vítězství nad satanem.

To všechno Bůh ukryl před těmi, kdo jsou příliš plní sebe a předstírají, že už všechno vědí. Svou domýšlivostí bývají jako zaslepeni a Bohu nenechávají prostor. Snadno si můžeme představit některé Ježíšovy současníky, které často napomínal, ale jedná se o stále existující nebezpečí, jež se týká i nás. Naproti tomu „malými“ jsou ti pokorní, jednoduší, chudí, vydědění, lidé bez hlasu, znavení a utlačovaní, které Ježíš nazývá „blaženými“. Docela dobře můžeme jimi mít na mysli Marii a Josefa, galilejské rybáře i učedníky, které povolával cestou během svého kázání.

3. „Ano, Otče, tak se ti zalíbilo.“ (Lk 10, 21) Ježíšův výraz je třeba chápat s ohledem na jeho vnitřní radost, kde zalíbení poukazuje na spásanosný a láskyplný Otcův plán ve vztahu k lidem. Ježíš zajásal pro tuto Boží dobrotu, neboť Otec se rozhodl milovat lidi stejnou láskou, jakou má k Synovi. Ježíš kromě toho také poukazuje na Mariinu radost: „Velebí má duše Hospodina a můj duch jásá v Bohu, mém Spasiteli.“ (Lk 1, 47) Jedná se o radostnou zvěst, která vede ke spáse. Maria nosila ve svém lůně Ježíše, nejvýstřednějšího Evangelizátora, setkala se s Alžbětou, zaplesala radostí v Duchu Svatém a zazpívala Magnificat. Ježíš viděl, že misie jeho učedníků skončila úspěšně a že mají radost, zaplesal v Duchu Svatém a obrátil se k Otci s modlitbou. V obou případech se jedná o radost z účinkující spásy, protože láska, jíž Otec miluje Syna, se dostává až k nám a působením Ducha Svatého nás zahaluje a umožňuje nám vstoupit do trojičního života.

Otec je zdrojem radosti, Syn je jejím projevem a Duch Svatý jejím oživovatelem. Hned poté, co vzdal chválu Otci, nás Ježíš slovy evangelisty Matouše vyzývá: „Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe mé jho a uče se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete pro své duše odpočinek. Vždyť mé jho netlačí a mé břemeno netíží.“ (11, 28-30) „Radost evange-

lia naplňuje srdce i život těch, kdo se setkávají s Ježíšem. Ti, kdo přijímají spásu od něj, jsou vysvobozeni z hříchu, ze smutku, z vnitřní prázdnoty a z osamění. S Ježíšem se vždycky rodí a obnovuje radost.“ (apoštol. exhortace *Evangelii gaudium*, 1)

Takovéto setkání s Ježíšem bylo naprosto jedinečnou zkušeností pro Pannu Marii, jež se stala „příčinou naší radosti“. Učedníci zase přijali povolání být s Ježíšem, který je poslal, aby evangelizovali (srov. Mk 3, 14), a oni tak byli naplněni radostí. Proč do této řeky radosti nevstoupíme i my?

4. „Velké nebezpečí, které hrozí současnému světu s jeho rozmanitou, leč zatěžující konzumní nabídkou, je individualistický smutek, který prýští ze zpohodlnělého a lakomého srdce, z chorobného vyhledávání povrchních rozkoší a otupělého svědomí.“ (apoštol. exhortace *Evangelii gaudium*, 2) Proto lidstvo velmi potřebuje čerpat ze spásy, kterou přinesl Kristus. Učedníci jsou ti, kdo se nechávají stále více uchvacovat Ježíšovou láskou a poznamenávat ohněm náruživosti pro Boží království, aby byli nositeli evangelní radosti. Všichni Pánovi učedníci jsou povoláni k tomu, aby živilí radost z evangelizace. Biskupové coby první mezi zodpovědnými za hlásání mají za úlohu napomáhat jednotě místní církve v jejím misijním nasazení. Mají mít na paměti, že radost ze zvěstování Ježíše Krista se vyjadřuje jak starostí o hlásání na těch nejvzdálenějších místech, tak i v neustálém vycházení na periferie jejich vlastního území, kde čeká především mnoho chudých lidí.

V mnohých oblastech se nedostává povolání ke kněžství a k zasvěcenému životu. Často je to způsobeno tím, že společenství, kde chybí nakažlivé apoštolské nadšení, přinášejí málo nadšení a nevzbuzují přitažlivost. Evangelní radost tryská ze setkání s Kristem a sdílení se s chudými. Proto povzbuzují farní společenství, sdružení a skupiny, aby žily intenzivním bratrským životem, založeným na lásce k Ježíšovi a pozorným vůči potřebám těch nejvíce strádajících. Kde je radost, horlivost a touha přinášet druhým Krista, tam vznikají ryzí povolání. Mezi nimi nelze zapomínat na laická povolání k misii. Vědomí věřících laiků o jejich misijní totožnosti již dorostlo, stejně jako povědomí o tom, že jsou povoláni k přebírání stále významnější úlohy při šíření evangelia. Proto je zapotřebí jejich náležitě formace s ohledem na účinné apoštolské působení.

5. „Bůh miluje radostného dárce.“ (2 Kor 9, 7) Světový den misí je rovněž možností pro oživení touhy a morální povinnosti radostně se zúčastnit na misii *ad gentes*. Osobní finanční příspěvek je znamením toho, že se sami obětujeme, především pro Pána a pak i pro bratry, aby se náš materiální dar stával nástrojem pro evangelizaci lidstva, jež se utváří na lásce.

Draží bratři a sestry, o tomto Světovém dni misí se moje myšlenky ubírají ke všem místním církvím. Nenechme si vzít radost z evangelizace! Vyzývám vás, abyste se ponořili do radosti z evangelia a udržovali lásku, která je schopna přinášet světlo vašemu povolání a misijnímu poslání. Povzbuzuji vás, abyste se při své vnitřní pouti nezapomínali vracet k „první lásce“, s níž Pán Ježíš Kristus rozehrál srdce každého. Není to z nějakého nostalgického citu, ale proto, abyste setrvali v radosti. Pánův učedník setrvává v radosti, když přebývá s ním, když koná jeho vůli a když sdílí víru, naději a evangelní lásku.

K Panně Marii, vzoru pokorné a radostné evangelizace, se obračejme se svou modlitbou za to, aby se církev stávala domem pro mnohé, matkou pro všechny národy a umožňovala vznik nového světa.

Ve Vatikánu 8. června 2014, na slavnost Soslání Ducha Svatého

Použitá literatura

Dokumenty magisteria: Ad gentes, Lumen gentium, Redemptoris missio, Dominus Iesus, Gaudium et spes, Deus caritas est, Evangelii gaudium.

Příručky misiologie: Nasledovanie Krista v misiách (kolektiv autorů), Na ceste k oslobodeniu (L. Bučko).

Skripta pastorální teologie (P. Ambros).